

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Центральна наукова бібліотека
Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька
Центр болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова
Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського
Харківський художній музей
Архів Польської Академії наук
Балтійська міжнародна академія

Харків як університетське місто

Матеріали Міжнародних наукових конференцій

ХАРКІВ
2018

УДК 378.018 (477.54-2)(082)

X21

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 3 від 26 лютого 2018 р.)

Укладач І. Журавльова

Харків як університетське місто: матеріали Міжнар. наук. конф. / Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, Центральна наукова бібліотека; Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька; Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського, Харків. худож. музей; Архів Польської Академії наук; Балтійська міжнар. академія; уклад. І. К. Журавльова. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 242 с.

Збірник містить матеріали Міжнародних наукових конференцій, присвячені дослідженням становлення та розвитку університетських традицій у галузі вищої освіти, культури та мистецтва Харкова, а також дослідженням слов'янських джерел із фондів бібліотек.

Видання призначене для істориків, мистецтвознавців, краєзнавців та всіх, хто цікавиться історією Харкова та університетською освітою.

УДК 378.018 (477.54-2)(082)

© Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, 2018

© Автори статей, 2016–2018

ISBN 978-966-285-544-9

Інформатизація як вектор розвитку університетської бібліотеки

В статті на прикладі Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету розглядаються проблеми інформатизації сучасної бібліотеки вищого навчального закладу. Інформатизація бібліотеки охоплює всі ключові напрямки роботи та обумовлена використанням відповідного апаратного, комунікативного та програмного забезпечення.

В статті на прикладі Научной библиотеки Харьковского национального медицинского университета рассматриваются проблемы информатизации современной библиотеки высшего учебного заведения. Информатизация библиотеки охватывает все ключевые направления работы и обусловлена использованием соответствующего аппаратного, коммуникативного и программного обеспечения.

The article examines the problems of the informatization of modern library of the institution of higher education on the example of the Scientific Library of Kharkiv National Medical University. Informatization of the library covers all the key areas of work and caused by using the appropriate hardware, communication and software.

Реформування вищої освіти, впровадження нових освітніх технологій значно посилюють роль бібліотеки університету в інформаційному забезпеченні навчально-педагогічного процесу та наукової діяльності. Дослідження публікацій, ознайомлення з досвідом роботи свідчать, що кожна університетська бібліотека йде своїм шляхом перетворень з урахуванням специфіки вишу та відповідно до концепції власного розвитку.

Проте, можна визначити деякі загальні тенденції впливу новітніх технологій на розвиток бібліотечно-інформаційної діяльності на прикладі Наукової бібліотеки (НБ) Харківського національного медичного університету (ХНМУ), якій нещодавно виповнилось 95 років. Інформатизація є одним з пріоритетів бібліотеки. При підтримці університету пройдено шлях від локального комп'ютера до складної багатомодульної автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи. Процес впровадження інформаційних технологій в бібліотеці умовно можна розділити на три етапи:

1. Комп'ютеризація (1991–1998);
2. Автоматизація (1999–2008);
3. Інформатизація (з 2009 року до цього часу).

Наприкінці 1991 року бібліотека одержала перший комп'ютер, а в наступному році уже впровадила локальну версію бібліотечної системи МАРК і розпочала створення електронного каталогу. Згодом

було організовано сектор автоматизації бібліотечних процесів, створено локальну комп'ютерну мережу бібліотеки, через модемне підключення налаштовано сервіс електронної пошти. Для інформаційного пошуку використовувались бібліографічні та повнотекстові бази даних на оптичних дисках.

В цілому, початковий етап інформатизації можна назвати частковою комп'ютеризацією, мета якої – полегшення внутрішніх операцій на окремих ділянках. Робота при цьому була організована локально, багато в чому йшла методом «проб і помилок». Нагальною потребою було формування професійної та психологічної готовності персоналу до технологічних змін.

Підключення університету до всесвітньої мережі у 1999 р. ознаменувало другий етап інформатизації НБ ХНМУ. Серед важливих подій цього періоду – розробка та затвердження Перспективного плану автоматизації НБ ХНМУ; представлення Web-сторінки бібліотеки на сайті університету, створення нового структурного підрозділу – Відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення з залами електронної інформації; впровадження АБІС УФД/Бібліотека.

Підсумовуючи, можна виокремити такі загальні тенденції цього етапу:

- поступове перетворення інтернету на одне з пріоритетних джерел для задоволення будь-яких запитів, а комп'ютера в необхідний інструмент повсякденної праці співробітників;
- розширення спектру послуг;
- зростання інтересу і бажання співробітників оволодівати новими технологіями.

На початку 2009 р. з придбанням АБІС ІРБІС64 розпочався третій етап інформатизації НБ ХНМУ, який триває до цього часу. Новий програмний комплекс дозволив організувати в бібліотеці послідовний робочий цикл, забезпечуючи ефективність внутрішніх операцій, якісне обслуговування користувачів і створюючи можливості обміну даними з віддаленими системами.

Ось короткий перелік новацій НБ ХНМУ щодо створення сучасного науково-освітнього середовища:

- надання онлайн-доступу до ЕК НБ ХНМУ за принципом 24/7;
- створення та підтримка Репозитарію ХНМУ;
- створення та підтримка власного веб-сайту НБ ХНМУ;
- впровадження електронної книговидачі;
- членство у Корпорації медичних бібліотек України щодо формування зведеного ЕК.
- введення додаткових посад фахівців з інформаційних та комп'ютерних технологій.

Більш ніж 20-річна історія інформатизації НБ ХНМУ свідчить, що комплексний підхід є головною умовою модернізації бібліотеки і визначається не тільки нарощуванням технічної бази, а й переглядом змістовних аспектів бібліотечної діяльності, організаційних принципів і методів роботи. Інформатизація, як вектор розвитку бібліотеки, охоплює всі ключові напрямки роботи та обумовлена використанням відповідного апаратного, комунікативного та програмного забезпечення, а також необхідністю підготовки кадрів.